

Jurisprudencija, 2002, t. 33(25); 144–145

**DR. OLEGO FEDOSIUKO MONOGRAFIJOS
„TURTO PRIEVARTAVIMAS IR JO KVALIFIKAVIMAS“
RECENZIJĄ**

Turto prievartavimas pagal padarymo mechanizmą, attribojimą nuo kitų panašių nusikaltimų – vienas iš sudėtingiausių turtinių nusikaltimų. Taigi logiška, kad ir jo išraiška baudžiamajame įstatyme yra viena iš sudėtingiausių. Tai lemia atitinkamus sunkumus, prieštaringas nuomones, suprantant ir interpretuojant šio nusikaltimo sudėties, numatytos Baudžiamojo kodekso (toliau – ir BK) 273 straipsnyje, požymius. Nevienareikšmiška ir praktika taikant BK 273 straipsnio nuostatas, todėl monografinis turto prievartavimo sudėties tyrimas būtinas ir naudingas baudžiamosios teisės doktrinai bei baudžiamojo įstatymo taikymo praktikai.

Ši monografija – išsamus, visapusiškas nagrinėjamos temos, jos plačios problematikos tyrimas. Tokio pobūdžio ir apimties darbų turto prievartavimui pažinti ir atsakomybei už jį tikslinti Lietuvoje dar nebuvo.

Vertinant monografiją naujumo, mokslinio tyrimo objektyvumo, pagrįstumo ir patikimumo aspektais reikšmingas toks šio darbo bruožas: nors monografija skirtam atskiram nusikaltimui – turto prievartavimui – tirti, tačiau savo teoriniu, moksliniu tyrimo lygiu, platumu ir kokybe šis darbas gali būti išskirtas iš kitų panašaus pobūdžio darbų pirmiausia dėl to, kad autoriaus požiūris į, atrodo, jau „klasikiniais“ tapusius teiginius, sąvokas ir sampratas drąsesnis ir naujesnis. Antai šio nusikaltimo objekto, dalyko, jų tarpusavio santykio samprata formuojama remiantis ne tik įprastinėmis baudžiamosios teisės bendrosios dalies nuostatomis, bet ir šiuolaikiniu civilinės teisės atskirų institutų supratimu, todėl tyrimo rezultatai neretai įgauna platesnę metodologinio pobūdžio reikšmę.

Monografijai būdinga tai, kad autoriaus išvados formuluojamos po plačios (neretai visos) teorinės medžiagos atskirais klausimais apžvalgos ar įvertinimo. Olegas Fedosiukas argumentuotai diskutuoja su skirtingų nuomonių autoriais. Diskusija ar atskirų pozicijų kritika etiška, baigiama pateikiant savo nuostatą, pasiūlymus, išvadas.

Vertingomis laikyčiau tas darbo vietas, kuriose autorius nurodo ir numato, kokiomis formomis, kokiose srityse šis nusikaltimas gali būti daromas dabar ir ateityje. Pavyzdžiui, monografijoje nurodyti teiginiai apie konkurencinį reketą, pasireiškiantį prievartiniu verslo konkurencijos įveikimu, įtakos zonos tam tikroje teritorijoje arba verslo srityje sukūrimu, prievarta užtikrinant neoficialių taisyklių laikymąsi, prievartiniu konkurencijos šalinimu įgyjant turtą viešuose valstybinio turto privatizavimo bei kituose nekilnojamojo turto aukcionuose ir pan., turėtų būti vertinama kaip svarbi informacija ir įstatymų leidėjui, ir institucijoms, tiesiogiai kovojančioms su minimu nusikaltimu. Tai, manau, svarbu, jei nenorime vėl žiūrėti į reketininkų „nugaras“, kaip jau buvo atsitikę šio nusikaltimo užuomazgų atsiradimo ir plitimo metu. O. Fedosiukas pateikia pakankamai daug informacijos turto prievartavimo tendencijoms ir formoms numatyti, taip pat šio nusikaltimo prevencinių priemonių sistemai parengti.

Monografijoje pasirinktas optimalus baudžiamojo įstatymo atitinkamų normų, nuostatų ir jų taikymo praktikoje (t. y. baudžiamųjų bylų pagal BK 273 str.) analizės santykis, todėl manau, kad pateikiami pasiūlymai taikant BK 273 straipsnį praktikoje gali būti priimtini ir efektyvūs. Svarbu tai, kad knygoje turto prievartavimo sudėtis tiriama lyginant dabar galiojančio ir naujojo BK atitinkamas nuostatas.

Jau minėta, kad O. Fedosiuko monografijoje atliktas iškeltų klausimų ir problemų tyrimas ir sprendimas yra platesnis, visapusiškesnis, negu įprasta tokio pobūdžio darbuose. Jis galėtų būti turininga platesnio, ne atskirų sudėčių, bet visos turtinių nusikaltimų sistemos būsimo tyrimo pradžia. Tai būtų vertinga ir baudžiamosios teisės teorijai, ir praktikai, kurių poreikiai naujos mokslinės informacijos tenkinami tik prabėgomis, nes moksliniai tyrimai

baudžiamosios teisės specialiosios dalies srityje epizodiški. Šios monografijos nauda baudžiamąją teisę studijuojantiems studentams ir praktiniams darbuotojams neabejotina.

Doc. dr. Jonas Prapiestis

